

ความต้องการพัฒนาวัดของชุมชนในพื้นที่ธนบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

(The Intention to Develop Temples of Community in Thonburi Area For Tourism)

เบญจวรรณ บวรกุลภา ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม
38 ถนนเพชรเกษม ภาษีเจริญ บางแค กรุงเทพฯ 10160; โทร 0-2868-6000 E-mail : benchawan_u@hotmail.com

Benjawan Bowonkulpa , Tipanun Rojanaprontip ,Lapatrada puta,
Marketing ,Business Administration Faculty, Siam University
38 Petkasem Road; Phasicharoen; Bangkae Bangkok 10160; Tel 0-2868-6000 E-mail :
benchawan_u@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการท่องเที่ยววัดในท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการกระจายรายได้ของชุมชน อีกทั้งการเข้าชมและเข้ามาไหว้พระในบริเวณวัดยังเป็นการสร้างศรัทธาในพุทธศาสนา และเงินรายได้ส่วนหนึ่งยังสามารถช่วยบูรณะวัด พื้นที่ฝั่งธนบุรีนับว่ามีวัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยก่อนกรุงธนบุรีและมีศิลปะยุคเก่าอยู่ในพื้นที่มากมาย แต่ไม่ได้รับการยกให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้วัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรีหลายแห่งมีชื่อเสียงในหลายด้าน โดยน่าจะสามารถพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านความต้องการพัฒนาศักยภาพวัดฝั่งธนบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จากความคิดเห็นของชุมชนบริเวณรอบวัด ทั้งนี้ได้ทำการคัดเลือกวัดที่มีศักยภาพในพื้นที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้จำนวน 8 วัด ได้แก่ วัดกำแพงบางจาก วัดท่าพระ วัดสังฆะระจาย วัดโพธิ์นิมิตร วัดราชโอรส วัดทองศาลางาม วัดขุนจันทร์ วัดนาครุปรก โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่างชุมชนจากประชากรพื้นที่ภาษีเจริญ ฝั่งธนบุรี จำนวน 400 โดยกำหนดโควตาแห่งละ 50 รายเพื่อทำการสำรวจกับชุมชนรอบวัด ผลการวิจัย พบว่าลักษณะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชายกับหญิงใกล้เคียงกันคือ ชายร้อยละ 51.75 และหญิงร้อยละ 48.25 โดยส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 การศึกษาระดับมัธยมหรือเทียบเท่า ปวช.ร้อยละ 70 รองลงมาปริญญาตรีร้อยละ 20 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 70 รายได้ส่วนใหญ่น้อยกว่า 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62 โดยชุมชนมากกว่าร้อยละ 70 ต้องการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ความพึงพอใจด้านความต้องการพัฒนาศักยภาพวัดแต่ละแห่งของชุมชน แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ทำเล สถานที่ ประเพณี กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ความร่วมมือชุมชน ค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของชุมชน แต่ละด้านพบว่า วัดวัดกำแพง (3.66) วัดท่าพระ (3.66) วัดสังฆะระจาย(3.82) วัดขุนจันทร์ (3.71) วัดราชโอรส (3.56) วัดทองศาลางาม(3.46) มีความคิดเห็นในระดับมาก และ วัดโพธิ์นิมิตร (3.01) วัดนาครุปรก(3.24) มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยต้องพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ความร่วมมือของชุมชน และกิจกรรมเพิ่มเติมภายในวัด

abstract

Currently, tourism is vital to income distribution of local community. There are many visitors visit the temples because of their faith of Buddhism. Moreover, a portion of the money will help renovate the temple. In Thonburi area, there are pre-Thon Buri

relics and ancient arts. However, they have not been known as well-known place for tourism despite the temples are renowned and be able to be developed for tourism. This research aims to study the potential of the temples for tourism from the opinion of communities around the temples selected by considering potential of temples such as Kampong Temple, Thapra Temple, Sangkrajai Temple, Phothinimit Sathitmahasimaram Temple, Ratcha-o-rot Temple, Thong sala ngam Temple, Khunchan Temple and Nakprok Temple. The survey used for this research had a sample size of 400 people and quotas of 50 people per temple area. A questionnaire was used as a survey tool. Research statistics are; frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation

This study found that male and female sample are about the same proportion, 51.75 percent male and 48.25 female. The most samples are more than 45 years old , Buddhists 95% , secondary school /High Vocational Certificate 70 % , bachelor's degree 20%, private employment 70%. Income is Less than 10,000 Baht, 62%. More than 70 % of communities want temples to be touristic area.

The opinion of development of temples to be potential place for tourists is divided by location, place, festival, activity , facility , security and community cooperation.

Keywords: The Intention to develop Temple

1. บทนำ

นับจากอดีตพุทธศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิตของชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งที่รวบรวมงานศิลปวิทยาการและความรู้มากมายหลายสาขา ตลอดจนเป็นแหล่งรวมของศิลปกรรมที่มีค่า เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งงานศิลปกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าและเป็นเสมือนเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย ด้วยศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นอารยธรรมและความเจริญของชาติอันเป็นแหล่งรวม ที่สามารถศึกษาย้อนกลับได้ในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรมรวมทั้งการเชื่อมโยงความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชนและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน นอกจากนี้วัดยังเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามสงบ สันติโดยตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งวัดชุมชนฝั่งธนบุรีมี

ความเป็นมาเก่าแก่และมี ความสวยงาม ตลอดจนคุณค่าทางประวัติศาสตร์ บางแห่งเหมาะสมด้วยสภาพแวดล้อมด้วยทำเลตั้งอยู่ริมคลอง และความศักดิ์สิทธิ์ของครุบาจารย์ตั้งแต่ในสมัยอดีต ทั้งนี้กรุงเทพมหานครได้ชื่อว่าเป็นเมืองเก่าแก่ พื้นที่ฝั่งธนบุรีจึงจัดว่ามีวัดที่มีชื่อเสียงและมีความศักดิ์สิทธิ์มาแต่อดีต นอกจากนี้ด้วยพฤติกรรมของคนไทยในการท่องเที่ยววัดตามเทศกาล จนกลายเป็นประเพณีท่องเที่ยววัดต่าง ๆ เพื่อกราบไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในบริเวณตลอดจนการเที่ยวชมซื้อของรอบบริเวณวัด กลายเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญและรายได้แก่เศรษฐกิจชุมชนรอบวัด

อย่างไรก็ดีวัดฝั่งธนบุรี มีหลายวัดที่อยู่ไม่ไกลจากกัน และเป็นวัดชุมชนที่มีชื่อเสียงแต่ละด้านแตกต่างกัน รวมถึงบางแห่งมีทำเลติดคลอง ซึ่งเหมาะสมในการพัฒนาวัดให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าดึงดูดใจ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนในการเข้าวัดและการทำบุญเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบูรณะวัดในชุมชนและให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ ทีมงานผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาความต้องการพัฒนาวัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งเพื่อการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของวัดที่มีศักยภาพและมีชื่อเสียงในพื้นที่ โดยความร่วมมือกันระหว่างวัด ชุมชน เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนา และประชาสัมพันธ์วัดให้เป็นที่รู้จักต่อไปในอนาคตและคาดว่าจะทำให้ชุมชนมีการตื่นตัวที่จะร่วมมือกันพัฒนา พื้นที่ และอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมของวัด และท้องถิ่น เพื่อสานต่อไปยังรุ่นลูกหลานสืบต่อไป

2.วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพวัดของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี

3.ขอบเขต

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการสำรวจวัด ได้ศึกษาบริเวณที่มีวัดหนาแน่นในพื้นที่ ฝั่งธนบุรี และเป็นวัดที่มีลักษณะเด่นตามที่ได้ทำการสำรวจเบื้องต้นในพื้นที่ โดยมีเกณฑ์ กำหนดไว้คือ รอบวงเวียนใหญ่ในระยะไม่เกิน 20 กม.ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี และมีลักษณะเด่นประจำวัดเฉพาะ โดยแต่ละวัดมีระยะทางที่ไกลเกิน 5 กม. มีพื้นที่จอดรถยนต์ รถยนต์สามารถเข้าออกได้สะดวก มีห้องน้ำสะอาด และได้รับการยอมรับจากผู้มีอำนาจภายในแต่ละวัด

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ชุมชนที่อยู่รอบบริเวณวัด

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร ศึกษาความต้องการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ศึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทำเล ความสวยงาม พิธี/ประเพณี และกิจกรรมภายในวัด สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และความร่วมมือของชุมชน เพื่อพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

4.วิธีการดำเนินงาน

4.1 การสำรวจบริเวณพื้นที่วัดที่สามารถพัฒนาศักยภาพวัดในบริเวณใกล้เคียงกันเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ พื้นที่ภาษีเจริญ ฝั่งธนบุรี

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลและลักษณะเด่นของวัดในพื้นที่เขตภาษีเจริญ ฝั่งธนบุรี และเข้าไปขออนุญาตผู้มีอำนาจ ในการสำรวจเพื่อพัฒนาศักยภาพวัดจากชุมชน โดยเกณฑ์พิจารณาเบื้องต้นจากสายตาของทีมงานวิจัยทั้งนี้ มีลักษณะดังนี้ไปนี้ครบ คือ มีพื้นที่จอดรถยนต์ รถยนต์สามารถเข้าออกได้สะดวก มีห้องน้ำสะอาด มีลักษณะเด่นประจำวัด ทั้งนี้ได้จำนวน 8 วัด ได้แก่

-วัดกำแพงบางจาก เป็นวัดที่เก่าแก่มาก ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลาง ซึ่งมีการบูรณะใหม่ ตอนรัชกาลที่ 4

-วัดท่าพระ วัดอุ้มผางหลวงพ่อกษेत्रเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

-วัดสังข์กระจาย พระพุทธรูปเก่าแก่ ของชุมชน คนส่วนมากชอบมาขอโชคขอลาภ

-วัดโพธิ์นิมิตตสถิตมหาราม สร้างมาตั้งแต่รัชกาลที่ 5 มีต้นโพธิ์ที่เก่าแก่มาก ต้นแรกโดนฟ้าผ่า ปัจจุบัน เป็นต้นที่ 2 และมีจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงามและเก่าแก่มาก ในสมัยรัชกาลที่ 5

-วัดนาครปรก มีพระพุทธรูปนาครปรก ปางสำหรับคนวันเสาร์ ชอบรับไปบูชา

-วัดขุนจันทร์ มีราหู ไว้สำหรับสะเดาะเคราะห์ มีหลวงพ่อยก มากกราบไหว้ขอลูก และมีเจ้าแม่กวณโหมยกขาว ส่วนมากจะมาขอพร

-วัดราชโอรส เป็นวัดไทยสโตร์จีน เป็นที่พักผ่อน แก่คนชุมชนนั้น เช่นให้อาหารปลา

-วัดทองศาลางาม ลักษณะเด่นคือ คนส่วนใหญ่มาดูดวงทำนาย สะเดาะเคราะห์

4.2 สำนวจความต้องการพัฒนาวัด

4.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนบริเวณรอบวัดทั้ง 8 แห่ง ได้แก่ วัดกำแพงบางจาก วัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดโพธิ์นิมิตตสถิตมหาราม วัดนาครปรก วัดขุนจันทร์ วัดราชโอรส วัดทองศาลางาม

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เนื่องจากไม่ทราบขนาดจำนวนชุมชนที่แน่นอน จึงใช้สูตรแบบไม่ทราบประชากรที่แน่นอน

$$n = \frac{P(1-p)Z^2}{e^2}$$

$$n = 384$$

ทั้งนี้ได้รวบรวมจำนวน 400 ราย โดยผู้วิจัยกำหนดโคตาจำนวนแห่งละ 50 ราย รอบบริเวณวัด 8 แห่ง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling)ในพื้นที่บริเวณวัดทั้ง 8 แห่ง

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะคำถามเลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาวัดด้านต่าง ๆ เป็นออกเป็น5ระดับ(Rating Scale)แบบสอบถามจะเป็นข้อความที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยจำแนกออกเป็น5ระดับ มีการแบ่งอันดับภาคขึ้นของคะแนนโดยใช้สูตรการหาอันดับภาคขึ้นดังนี้

ช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย แปลผล
1.00 - 1.80 หมายความว่า ต้องการน้อยที่สุด
1.81 - 2.60 หมายความว่า ต้องการน้อย
2.61 - 3.40 หมายความว่า ต้องการปานกลาง
3.41 - 4.20 หมายความว่า ต้องการมาก
4.21 - 5.00 หมายความว่า ต้องการมากที่สุด

ส่วนที่3 เป็นคำถามความคิดเห็นตอบโดยอิสระ (Open Question)

4.4 ทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) จากเนื้อหา และการสำรวจสถานที่จริง

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test) ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มประชากร ที่ทำการศึกษ จำนวน 30 ชุด ในพื้นที่วัด วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Coefficient of Alpha) เท่ากับ 0.874

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ข้อมูลระดับความต้องการใช้สถิติ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.6 การรวบรวมข้อมูล

สำรวจบริเวณรอบวัด ทั้ง 8 แหล่ง บริเวณชุมชนในพื้นที่ ในช่วงเย็นวันธรรมดา และช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 12.00-16.30 น.รวบรวม ระยะเวลาเดือน กรกฎาคม – กันยายน พ.ศ 2554

5. ผลงานวิจัย

5.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนบริเวณวัด

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชายกับหญิงใกล้เคียงกันคือ ชายร้อยละ 51.75 และหญิงร้อยละ 48.25 โดยส่วนใหญ่มีอายุ มากกว่า 45 ปีขึ้นไป นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 การศึกษาระดับมัธยมหรือเทียบเท่าปวช. ร้อยละ 70 รองลงมาปริญญาตรีร้อยละ 20 ปละกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 70 รายได้ส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 62

5.2 ความคิดเห็นด้านความต้องการพัฒนาวัดด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการและแปลผล ด้านความร่วมมือในชุมชน

ความร่วมมือในชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล
วัดกำแพงบางจาก	3.46	1.14	มาก
วัดท่าพระ	3.54	0.99	มาก
วัดสังข์กระจาย	3.62	0.94	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ	3.18	0.82	ปานกลาง
วัดนาครปรก	3.10	0.8	ปานกลาง
วัดขุนจันทร์	3.68	0.78	มาก
วัดราชโอรส	3.6	0.89	มาก
วัดทองศาลางาม	3.32	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความร่วมมือกับชุมชน วัดกำแพงบางจาก วัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดราชโอรส วัดขุนจันทร์ มีความคิดเห็นในระดับมาก และวัดโพธิ์นิมิตร์ฯ วัดนาครปรก วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการและแปลผล

ด้านทำเล และด้านความสวยงามดังนี้

ความต้องการพัฒนาวัดในแต่ละด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล
ด้านทำเล			
วัดกำแพงบางจาก	3.22	97	ปานกลาง
วัดท่าพระ	3.56	1.1	มาก
วัดสังข์กระจาย	3.84	0.97	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ	2.78	0.76	ปานกลาง
วัดนาครปรก	3.7	0.73	มาก
วัดขุนจันทร์	3.4	0.8	ปานกลาง
วัดราชโอรส	3.58	0.97	มาก
วัดทองศาลางาม	3.1	1.07	ปานกลาง
ด้านความสวยงาม			
วัดกำแพงบางจาก	4.32	0.91	มากที่สุด
วัดท่าพระ	3.84	0.99	มาก
วัดสังข์กระจาย	3.9	0.93	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ	4.18	0.94	มากที่สุด
วัดนาครปรก	4.22	0.76	มากที่สุด
วัดขุนจันทร์	3.98	0.91	มาก
วัดราชโอรส	4.18	1.04	มาก
วัดทองศาลางาม	3.82	1.06	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านทำเล วัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดนาครปรก วัดราชโอรส มีความคิดเห็นในระดับมาก และสถานที่วัดกำแพงบางจาก วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ วัดขุนจันทร์ วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ด้านความสวยงาม พบว่า วัดกำแพงบางจาก วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ วัดนาครปรก มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และสถานที่วัดวัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดขุนจันทร์ วัดราชโอรส วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับมาก

รูปที่ 1 ตัวอย่างรูปพระประธานภายในโบสถ์และจิตรกรรมฝาผนังภายในโบสถ์ วัดนาครปรก



รูปที่ 2 ตัวอย่างรูป บริเวณภายในวัดและศาลาริมน้ำ วัดราชโอรส



รูปที่ 3 ตัวอย่างรูปพระนอนและองค์พระประดิษฐานอยู่ใกล้บริเวณริมคลอง วัดขุนจันทร์



รูปที่ 4 ตัวอย่าง รูปองค์พระประธานหลวงพ่อเกษร และ กำแพงโบสถ์เก่าของวัดท่าพระ



รูปที่ 5 ตัวอย่าง รูป พระปรางค์ หลังโบสถ์ ชุ่มประตู่วัดเดิม วัดกำแพงบางจาก



ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการและแปลผล ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ ความปลอดภัย ดังนี้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
สะดวก	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล
วัดกำแพงบางจาก	3.26	1.12	ปานกลาง
วัดท่าพระ	3.54	1.01	มาก
วัดสังข์กระจาย	3.6	1.01	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ	2.5	0.78	น้อย
วัดนาครปรก	2.5	0.78	น้อย
วัดขุนจันทร์	3.64	0.92	มาก
วัดราชโอรส	3.46	0.93	มาก
วัดทองศาลางาม	2.92	1.24	ปานกลาง
ด้านความปลอดภัย			
วัดกำแพงบางจาก	3.06	1.15	ปานกลาง
วัดท่าพระ	3.56	0.83	มาก
วัดสังข์กระจาย	3.46	1.14	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ	2.6	0.94	น้อย
วัดนาครปรก	2.6	0.94	น้อย
วัดขุนจันทร์	3.16	1.03	ปานกลาง
วัดราชโอรส	3.24	0.87	ปานกลาง
วัดทองศาลางาม	2.94	1.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่าด้านสิ่งอำนวยความสะดวก วัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดขุนจันทร์ วัดราชโอรส มีความคิดเห็นในระดับมาก และวัดกำแพงบางจาก วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และ วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ วัดนาครปรก มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ด้านความปลอดภัย พบว่า วัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย มีความคิดเห็นในระดับมาก วัดกำแพงบางจาก วัดขุนจันทร์ วัดราชโอรส และ วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และ วัดโพธิ์นิมิตร์ฯ วัดนาครปรก มีความคิดเห็นในระดับน้อย

รูปที่ 6 ตัวอย่าง รูป จิตรกรรมฝาผนังภายในและประตูวัดวัดโพธิ์นิมิตร์สถิตมหาสีมาราม



ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการและแปลผลด้านพิธีและประเพณี และกิจกรรมภายในวัด ดังนี้

ด้านพิธี/ ประเพณี	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล
วัดกำแพงบางจาก	4.2	0.98	มากที่สุด
วัดท่าพระ	3.66	1.08	มาก
วัดสังข์กระจาย	6.78	0.83	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์	2.92	.077	ปานกลาง
วัดนาครุ	3.84	0.99	มาก
วัดขุนจันทร์	3.76	0.84	มาก
วัดราชโอรส	3.52	1.01	มาก
วัดทองศาลางาม	3.68	0.84	มาก
กิจกรรมภายในวัด			
วัดกำแพงบางจาก	3.74	1.06	มาก
วัดท่าพระ	3.02	1.31	ปานกลาง
วัดสังข์กระจาย	3.72	0.96	มาก
วัดโพธิ์นิมิตร์	2.32	1.03	น้อย
วัดนาครุ	2.30	1.01	น้อย
วัดขุนจันทร์	3.6	0.91	มาก
วัดราชโอรส	3.36	0.92	มาก
วัดทองศาลางาม	3.44	1.14	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านพิธีประเพณี วัดกำแพงบางจากมีความคิดเห็นมากที่สุด และวัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดนาครุ วัดขุนจันทร์ วัดราชโอรส วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับมาก และวัดกำแพงบางจาก วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับมาก และวัดโพธิ์นิมิตร์ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

และด้านกิจกรรมภายในวัด พบว่า วัดกำแพงบางจาก วัดสังข์กระจาย วัดขุนจันทร์ วัดราชโอรส วัดทองศาลางาม มีความคิดเห็นในระดับมาก และวัดท่าพระมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และ วัดโพธิ์นิมิตร์ วัดนาครุ มีความคิดเห็นในระดับน้อย

6. บทสรุปและอภิปรายผล

ความคิดเห็นด้านความต้องการพัฒนาวัดแต่ละแห่งของชุมชน แบ่งเป็น 7 ด้าน คือ ทำเลสถานที่ ประเพณี กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ความร่วมมือชุมชน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของชุมชนแต่ละด้านโดยรวมพบว่า วัดวัดกำแพง (3.66) วัดท่าพระ (3.66) วัดสังข์กระจาย(3.82) วัดขุนจันทร์ (3.71) วัดราชโอรส (3.56) วัดทองศาลางาม(3.46) มีความคิดเห็นในระดับมาก สอดคล้องกับ รลิกา อังกูร (2544) (2) ได้ทำการวิจัย เรื่องความพร้อมของวัดในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยผ่านการนำชมศิลปวัฒนธรรม จำนวน 15 วัด ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าวัดส่วนใหญ่มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้วัดมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ได้แก่ การปลูกต้นไม้ การจัดสวนหย่อม ความสะอาดของบริเวณวัด ความเป็นสัดส่วนของเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส นอกจากนี้โดยภาพรวมยังพบว่า วัดส่วนใหญ่มีความพร้อมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่มีคุณค่าเป็นเอกลักษณ์ และสอดคล้องกับวัชรภรณ์ ระเบียบศรี. (2551) (3) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร พบว่า พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศิลปกรรมไทยเป็นสิ่งควรช่วยกันอนุรักษ์และศึกษา กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบได้แก่การเที่ยวชมศิลปกรรมความสวยงามของวัด และประโยชน์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางมาเที่ยววัดคือการได้ผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ และได้พัฒนาจิตใจให้สงบ

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัย สุเทพ ผิวเผือก (2545) (4) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดและชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีวัดไผ่โรงวัว ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวทำให้วัดมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้วัดมีทุนในการพัฒนาทางกายภาพมากขึ้น และคนในชุมชนก็ได้รับผลประโยชน์จากการจ้างงานของวัดและการประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแต่เป็นปัญหานำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ กับกฎเกณฑ์ของวัด รวมทั้งมีผู้เห็นช่องทางในการฉวยประโยชน์จากการท่องเที่ยวและยังต้องแบกรับปัญหาการจัดการขยะที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การจะพัฒนาให้วัดของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี และการมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบและดูแลร่วมกันของชุมชนรอบบริเวณวัด รวมถึงสามารถจัดการผลประโยชน์อย่างถูกต้อง โดยจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเงินทำบุญเพื่อบูรณะวัดและยังคงดำรงไว้ซึ่ง วัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในการเข้ามาสักการะบูชาเพื่อการเป็นสิริมงคลแก่ผู้เข้ามา นอกจากนี้การเที่ยวชมวัดทั้งด้านพุทธศิลป์ ต้องมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์ ตามที่ เลี้ยวเส็ง (2544:169) (1) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พุทธศิลป์กับการท่องเที่ยว : ศึกษาบทบาทของวัดในการอนุรักษ์พุทธศิลป์เพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้พุทธศิลป์เป็นตัวแทนของศิลปกรรมไทยที่สะท้อนให้เห็นความรุ่งเรืองทางอารยธรรมของคนไทยภายใต้ร่มเงาแห่งบรมพระพุทธศาสนา จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าของสังคมไทย วัด ซึ่งเป็นสถานที่ตั้ง และมีความใกล้ชิดกับพุทธศิลป์ ต้องช่วยกันดูแลรับผิดชอบต่อการคงอยู่ของพุทธศิลป์สอดคล้องกับ วัชรภรณ์ ระเบียบศรี. (2551) (3) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศิลปกรรมไทยเป็นสิ่งควรช่วยกันอนุรักษ์

7.กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณท่านเจ้าอาวาสและชุมชนบริเวณวัดในพื้นที่ ทั้ง 8 แห่ง คือ วัดกำแพงบางจาก วัดท่าพระ วัดสังข์กระจาย วัดโพธิ์นิมิตร์ วัดราชโอรส วัดทองศาลางาม วัดขุนจันทร์ วัดนาครุ ผังธนบุรี

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] พระมหาวิชาญ เลี้ยวเส็ง . (2544). พุทธศิลป์กับการท่องเที่ยว : ศึกษาบทบาทของวัดในการอนุรักษ์พุทธศิลป์เพื่อการท่องเที่ยว .
วิทยานิพนธ์ อ.ม.. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- [2] พระมหาวิชาญ เลี้ยวเส็ง . (2544). พุทธศิลป์กับการท่องเที่ยว : ศึกษาบทบาทของวัดในการอนุรักษ์พุทธศิลป์เพื่อการท่องเที่ยว .
วิทยานิพนธ์ อ.ม.. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- [2] รลิกา อังกูร . (2544). ความพร้อมของวัดในเขต กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยผ่านการนำชม ศิลปวัฒนธรรม . รายงานการวิจัย . กรุงเทพฯ
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ฉบับอัด
สำเนา.
- [3] วัชรภรณ์ ระยับศรี. (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของ
นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะ
รัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
- [4] สุเทพ ผิวเผือด.(2545).ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมของการ
ท่องเที่ยวที่มีต่อวัดและชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีวัดไฟโรงวัว ตำบลบาง
ตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี [online]
.available:<http://library.tu.ac.th/testulib5/searching.php>.